

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ PECULIARITIES OF TEACHING LISTENING IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES

У статті розглядається аудіювання як одна з найважливіших складових мовленнєвої компетенції та різні способи розвитку навичок аудіювання на заняттях з іноземної мови. Неможливо забезпечити успішний процес спілкування та розвинути в учнів уміння спілкуватися англійською мовою без успішного оволодіння аудіюванням. Визначено його особливості на уроках англійської мови та етапи підготовки. Акцентовано функціональну та змістовну характеристики аудіювання. Автори встановили, що однією з важливих характеристик слуху є процес сприйняття, який полягає в аналізі та синтезі мовних одиниць на різних рівнях, у результаті чого сприйняті звукові сигнали перетворюються на осмислений звукозапис. За висновками дослідників, аудіювання – це дія, що використовується в усній комунікації, яка є частиною комунікативної діяльності та підпорядкована виробничим, особистим чи суспільним потребам. Підкреслимо, що навички аудіювання розвиваються лише в процесі слухового сприймання. Підкреслимо, що основним засобом навчання аудіювання є аудіотекст. Дослідники підкреслюють, що аудіювання – це передусім складна мовленнєво-розумова діяльність, яка базується на природних здібностях і вдосконалюється в процесі індивідуального розвитку людини. Тому важливі всі фактори для розвитку такої здатності. Особливу увагу приділено проблемам слуху, основним факторам, що впливають на розвиток мовленнєвої компетенції, можливостям раціонального використання комп'ютерних технологій та Інтернет-ресурсів під час навчання. Узагальнено за результатами дослідження це здатність розрізняти звуки, що сприймаються, об'єднувати їх у значущі комплекси, зберігати в пам'яті під час слухання, робити прогнози, розуміти звуковий ланцюжок на основі ситуації спілкування.

Ключові слова: слух, мовленнєва діяльність, види мовленнєвої діяльності, мовленнєва компетенція.

The article throws light upon listening as one of the most important components of speaking competence and various ways of developing listening skills in foreign language classes. The authors substantiate that it is impossible to ensure a successful communication process and develop students' ability to communicate in English without successfully mastering listening. Its features in English lessons and stages of preparation are determined. Functional and meaningful characteristics of listening are emphasized. The authors established that one of the important characteristics of hearing is the process of perception, which consists in the analysis and synthesis of speech units at different levels, as a result of which the perceived sound signals are transformed into a meaningful sound recording. According to the researchers' conclusions, listening is an action used in oral communication, which is part of communicative activity and is subject to industrial, personal or social needs. It has been emphasized that listening skills develop only in the process of auditory perception. It has determined that the main means of teaching listening is audiotext. Researchers of the article under consideration emphasize that listening is primarily a complex speech and mental activity, which is based on natural abilities and improves in the process of individual human development. Therefore, all factors are important for the development of such an ability. Special attention is paid to hearing problems, the main factors affecting the development of speech competence, the possibilities of rational use of computer technologies and Internet resources during education. It has been summarized according to the results of the research, that this is the ability to distinguish perceived sounds, combine them into meaningful complexes, store them in memory during listening, make predictions, understand the sound chain based on the communication situation.

Key words: hearing, speech activity, types of speech activity, speech competence.

УДК 378.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/53.1.13>

Липчанко-Ковачик О.В.,

канд. пед. наук,

ст. викладач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання Мукачівського державного університету

Тупиця Р.В.,

студент II курсу магістратури

гуманітарного факультету

Мукачівського державного університету

Участь України в Болонському процесі дала поштовх реформуванню вищої освіти та запровадженню компетентнісного підходу до освітнього процесу, спрямованому на інтеграцію в європейський освітній простір. Перед вищими навчальними закладами було поставлено завдання якісної підготовки кваліфікованих спеціалістів, конкурентоспроможних на внутрішньому та міжнародному ринку праці.

Домінування англійської мови (АМ) у світі та важливі функції, які вона виконує, зумовлюють її центральне місце в практиці вивчення іноземних мов, а англійська комунікативна компетенція стає однією з ключових компетентностей для успішної реалізації особистості. мультикультурне суспільство. Оскільки основи вивчення іноземної мови закладаються вже в школі, система освіти

Угорщини приділяє все більше уваги підготовці вчителів АМ, які здатні забезпечити належний рівень навчання учнів. Важливою складовою англійської комунікативної компетенції є аудитивна компетенція, проблема її розвитку знаходиться в центрі уваги вітчизняних і зарубіжних науковців.

Велика увага приділялася і приділяється проблемі навчання аудіювання. До числа дослідників, які займаються цією проблемою, належать М. Л. Вайсбурд, І. М. Верещакін, Н. І. Гез, Н. В. Єлукін, О. Данн, В. А. Скотт, Л. Х. Треберг та багато інших [1-5]. Дослідники зазначають, що аудіювання є основою спілкування, і з цього починається засвоєння усного спілкування. Воно полягає в здатності розрізняти сприйняті звуки, об'єднувати їх у смислові комплекси та зберігати в пам'яті під час прослуховування, робити

вірогідні прогнози та розуміти звукове повідомлення, прийняте на слух, виходячи з певної ситуації спілкування. Аудіювання тісно пов'язане з усіма видами мовленнєвої діяльності та відіграє важливу роль у вивченні іноземної мови, особливо в комунікативно-орієнтованому навчанні. Сучасна методика підкреслює, що аудіювання є дуже важливою навичкою, без якої вивчення іноземної мови стає неможливим.

На початкових етапах вивчення іноземної мови аудіювання займає особливо важливе місце. Набуття слуху дає можливість досягти практичних, навчальних, освітніх і розвиваючих цілей. Це дозволяє навчити учнів уважно слухати, розвивати вміння прогнозувати зміст, виховувати культуру слухання як іноземною, так і рідною мовою. Виховне значення розвитку вміння розуміти мову на слух також сприяє розвитку дитини. Сприяє розвитку пам'яті дитини, головним чином слуху, уваги та мислення. Аудіювання також сприяє досягненню навчальної мети, оскільки дає можливість дітям зрозуміти висловлювання, поповнити знання про навколишній світ, сформулювати світогляд.

Аудіювання – це діяльність, яка передбачає одночасне *сприйняття та розуміння розмовної мови* (пор. аудіювання як акустичне сприйняття музичної гами).

Це перцептивна діяльність психічної пам'яті. Процес сприйняття полягає в аналізі та синтезі мовних одиниць (фонем, морфем, слів, речень) на різних рівнях, у результаті чого сприйняті звукові сигнали перетворюються на осмислені записи (тобто відбувається осмислене розуміння).

Аудіювання тісно пов'язане з іншими видами мовленнєвої діяльності. І аудіювання, і читання спрямовані на сприйняття і семантичну обробку інформації, чим пояснюється спільність мовних механізмів, що обслуговують рецептивні типи РД. Слух і мова – це єдине явище, дві сторони так званого усного мовлення.

Відмінні риси аудіювання:

1. За характером мовного спілкування слухання та говоріння належать до видів РД, що реалізують усне безпосереднє спілкування (хоча інформація може передаватися технічними засобами).

2. За своєю роллю в процесі спілкування аудіювання є реактивним типом РД, подібним до читання.

3. Орієнтоване на отримання або видачу інформації (мовне повідомлення), аудіювання є рецептивною формою РД (на відміну від говоріння та письма).

4. Основна форма аудіювання – внутрішня. В основі внутрішнього механізму слуху лежать такі психічні процеси, як сприйняття на слух, увага, розпізнавання і порівняння мовних засобів, ідентифікація, передбачення, групування, утримання

в пам'яті, висновок – тобто відтворення чужої думки і відповідна реакція. до нього. Отже, предметом слухання є чужа думка, закодована в тексті та впізнавана.

5. Результатом слухання є висновок, а результатом – розуміння сприйнятого смислового змісту та реальної поведінкової реакції – мовленнєвої чи немовленнєвої. Ви можете вербально реагувати на те, що ви чуєте, брати до відома інформацію, яку ви отримуєте, і зберігати її в пам'яті стільки, скільки вам це потрібно, і ви можете реагувати на інформацію, яку ви отримуєте відповідною об'єктивною поведінкою.

Під час аудіювання, як акту спілкування, мовець намагається реалізувати свій комунікативний намір, тобто переконати слухача в чомусь, певним чином вплинути на нього, спонукати зробити або не зробити те чи інше. дію.

Труднощі, пов'язані з мовним матеріалом, можна розділити на **фонетичні, лексичні та граматики**.

Фонетичні труднощі характерні для всіх мов і можуть бути характерними для окремих мов. Загальна складність полягає в тому, що немає чітких меж між звуками в слові та словами в реченні; наявність в іноземній мові фонем, яких немає в рідній мові; звукові якості, такі як довгота і стислість, відкритість і закритість. Значні труднощі викликає ритмічна інтонація питальних, заперечних і стверджувальних речень. Різниця між написанням і вимовою слів особливо характерна для англійської мови. Наявність у свідомості слухача графічного образу слова, відмінного від звукового, часто перешкоджає розпізнаванню цього слова в звуковій мові, враховуючи велику чіткість і силу першого.

Лексичні труднощі. До таких труднощів відноситься використання великої кількості незнайомої лексики, ідіоматичних виразів, розмовних формул, кліше, ідіом, спеціальних виразів і скорочень. Значення цих виразів не завжди визначається значенням слів у них. Що стосується лексичних труднощів, то добре відомо, що вони виникають не тільки з кількісним зростанням і різноманітністю словникового запасу (що характерно для просунутих етапів навчання), але і з такими моментами, як використання слова в переносному значенні., наявність структурних слів, що не несуть великого інформативного навантаження, використання аморфних, невмотивованих слів, метафоричної лексики та фразеологічних зворотів. Багатокореневі слова, омоніми (година – ми) та омофони, пароніми (господарсько-господарські), слова, що виражають парні поняття (відповіді – запитати, дати – взяти), антоніми та синоніми, наявність слів, значення яких не збігається з рідною мовою. або іноземні мови мови Невідомі слова на початку тексту ускладнюють підкреслення або викликають

дезінформацію слухача щодо подальшого змісту тексту.

Граматичні труднощі. Найбільшу складність викликає різниця в синтаксичному малюнку фрази – незвичний порядок слів (прийменник речення ставиться в самому кінці). Наявність морфологічних омонімічних форм значно ускладнює розуміння усного мовлення. Так, наприклад, різні частини англійської мови дуже часто збігаються за формою: to робота – робота, до відповідь – відповідь. У розумінні англійської мови виникають великі труднощі, тому що в переважній більшості випадків слова поєднуються за допомогою різних службових слів, які не мають самостійного лексичного значення.

Висновки. Таким чином, аудіювання – це процес сприйняття мовлення на слух, мовленнєво-мисленнєва діяльність, що ґрунтується на ставленні, сформованому в процесі індивідуального розвитку особистості в певному соціальному контексті, і дозволяє їй зрозуміти, відібрати й оцінити інформацію, що міститься в акустичний код, відповідно до його інтересів або доручених завдань. Оскільки воно тісно пов'язане з такими видами мовленнєвої діяльності, як говоріння, читання та письмо, аудіювання відіграє важливу

роль, особливо в комунікативно-орієнтованому навчанні. Спілкування іноземною мовою неможливе без оволодіння слухом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Методика викладання іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. 2-е видання під ред. і обробки. / Небо. під керівництвом авторів С.Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
2. Голотюк О. В. Особливості аудіювання у вищих навчальних закладах : зб. наук пр. педагогічних наук. 2013 № _ 64. С. 220–225.
3. Гарнапольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому навчальному закладі : навч. посібник. Київ: Компанія ІНКОС, 2006. 248 с.
4. Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних умінь і навичок : до навч. посібник. Київ: Ленвіт, 2009. С. 119.
5. Проценко Н. В. Основні труднощі в навчанні аудіювання. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. № 2012 _ ст.29 абз.1. С. 87–89.
6. Горюнова М. М. Принцип аудіювання та автентичності в іншомовній освіті. Стратегія розвитку України: економічний та гуманітарний виміри: мат Міжнародна _ науково – практична конф. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2016. С. 358.